Republica Moldova

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

HOTĂRÂRE Nr. HCSM504/17/2014
din 03.06.2014

privind aprobarea Regulilor de conduită a justiţiabililor şi a altor persoane în instanţa judecătorească

Publicat : 22.08.2014 în MONITORUL OFICIAL Nr. 249-255 art. 1241 Data intrării în vigoare

Examinînd chestiunea privind aprobarea Regulilor de conduită a justiţiabililor şi a altor persoane în instanţa judecătorească, audiind informaţia domnilor Anatolie Ţurcan şi Teodor Cîrnaţ, Consiliul Superior al Magistraturii

C O N S T A T Ă:

Grupul de lucru din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii a elaborat proiectul Regulilor de conduită a justiţiabililor şi altor persoane în instanţa judecătorească.

Proiectul conţine Reguli generale şi specifice (conduita persoanelor în sediul instanţei judecătoreşti şi anume în sala de şedinţe, în direcţia/secţia evidenţă şi documentare procesuală, arhivă, precum şi modalitatea de depunere a cererilor de chemare în judecată, a actelor sau solicitarea unei informaţii) care trebuie respectate de orice persoană în instanţa judecătorească.

Astfel, orice persoană în instanţa de judecată, indiferent de scopul aflării în sediu (participanţi la un proces de judecată în calitate de parte, reprezentant, inculpat, martor etc.) trebuie să aibă o ţinută decentă şi o comportare cuviincioasă, să păstreze liniştea şi disciplina, să nu poarte arme şi/sau alte obiecte ce pot fi folosite ca arme şi să se abţină de la orice manifestare care ar putea perturba activitatea instanţei.

Consiliul Superior al Magistraturii consideră că adoptarea Regulilor de conduită a justiţiabililor şi a altor persoane în instanţa judecătorească şi informarea lor prin afişarea acestora pe panourile informative din incintă, vor conduce la o mai bună desfăşurare a proceselor şi a altor activităţi ale instanţelor în raport cu justiţiabilii.

În baza celor expuse, Consiliul Superior al Magistraturii conform prevederilor art. 4 şi 24 din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii,

H O T Ă R Ă Ş T E:

1. A aproba Regulile de conduită a justiţiabililor şi a altor persoane în instanţa judecătorească.

2. A abroga Regulile de conduită a justiţiabililor şi a altor persoane în instanţa judecătorească, aprobate prin Hotărîrea CSM nr. 136/6 din 30 aprilie 2009.

3. Preşedinţii instanţelor judecătoreşti vor aduce la cunoştinţă publicului Regulile în cauză prin afişarea acestora pe panourile informative din sediul instanţei judecătoreşti.

4. Prezenta hotărîre se remite pentru executare tuturor instanţelor judecătoreşti şi se publică pe pagina web a Consiliului Superior al Magistraturii şi în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PREŞEDINTELE INTERIMAR

AL CONSILIULUI SUPERIOR

AL MAGISTRATURII Dumitru VISTERNICEAN

Nr. 504/17. Chişinău, 3 iunie 2014.

APROBAT

prin Hotărîrea Consiliului

Superior al Magistraturii

nr. 504/17 din 3 iunie 2014

REGULI DE CONDUITĂ

A JUSTIŢIABILILOR ŞI A ALTOR PERSOANE

ÎN INSTANŢA JUDECĂTOREASCĂ

Capitolul I. Dispoziţii generale

1. Regulile privind conduita justiţiabililor şi a altor persoane în instanţa judecătorească (Reguli) sînt elaborate în temeiul Legii cu privire la organizarea judecătorească, Legii cu privire la statutul judecătorului, Codului de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225-XV din 30.05.2003, Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122-XV din 14.03.3003, Regulamentelor CSM, precum şi a altor acte normative în vigoare.

2. Prezentul Regulament include reguli generale de conduită în instanţă, aplicabile atît persoanelor care apar ca părţi sau participanţi în proces (justiţiabili), cît şi altor persoane aflate în şedinţa de judecată sau în incinta instanţei, interesate de desfăşurarea procedurilor judiciare sau de activitatea extrajudiciară a instanţei de judecată.

3. Prezentul Regulament urmează a fi aplicat împreună cu alte regulamente adoptate de Consiliul Superior al Magistraturii care reglementează conduita în instanţele judecătoreşti, inclusiv Regulamentul cu privire la serviciul de informare publică şi relaţii cu mass-media (aprobat prin hotărîrea CSM nr. 740/31 din 15.10.2013), Regulamentul-model de ordine internă al judecătoriilor şi curţilor de apel (aprobat prin Hotărîrea CSM nr. 503/17 din 3 iunie 2014).

Capitolul II. Reguli generale de conduită

4. În incinta instanţei judecătoreşti fiecare justiţiabil şi oricare altă persoană este obligată:

a) să aibă o ţinută decentă şi o comportare cuviincioasă;

b) să păstreze ordinea şi disciplina;

c) să se abţină de la orice manifestare care ar putea perturba activitatea instanţei;

d) să respecte prevederile legale şi de ordin normativ care reglementează activitatea instanţei judecătoreşti;

e) să respecte interdicţia de intrare în incinta instanţei judecătoreşti cu arme, obiecte sau substanţe care pot crea pericol pentru viaţa şi sănătatea persoanei sau pentru ordinea publică, cu excepţia persoanelor care sînt obligate să poarte armă din oficiu, în vederea îndeplinirii serviciului faţă de instanţă;

f) să se conformeze dispoziţiilor persoanelor delegate sau împuternicite de a executa diverse atribuţii;

g) să respecte instrucţiunile afişate pe uşile sălilor de judecată şi ale altor încăperi.

5. Este interzisă comunicarea participanţilor la proces cu judecătorul, dacă o astfel de comunicare este legată de dosarul aflat în procedură şi comunicarea are loc în alt mod decît cel prevăzut de regulile de procedură.

Capitolul III. Depunerea şi solicitarea documentelor din instanţa de judecată

6. Cererile de chemare în judecată, orice alt tip de cereri şi acte în legătură cu dosarele aflate pe rolul instanţei judecătoreşti, se depun la direcţia/secţia evidenţă şi documentare procesuală din instanţa judecătorească respectivă. În aceeaşi direcţie/secţie pot fi solicitate în scris copiile hotărîrilor, sentinţelor, deciziilor şi a altor documente procesuale.

7. Cererile pot fi depuse sau informaţia poate fi solicitată personal, în cadrul orarului de lucru al direcţiei / secţiei evidenţă şi documentare procesuală, afişat în instanţă sau prin poştă. Adresa tuturor instanţelor judecătoreşti sînt indicate pe pagina web a instanţelor judecătoreşti din Republica Moldova.

8. Actele procesuale se depun conform prevederilor actelor normative care reglementează modalitatea de depunere a acestora.

9. La depunerea unui act sau solicitarea oricărei informaţii din instanţa de judecată, persoana urmează să prezinte un act de identitate sau alt act prin care persoana este împuternicită să depună cereri sau să solicite/ să depună alte informaţii.

10. Este interzisă scoaterea din incinta instanţei a dosarelor, sublinierea sau de a face alte menţiuni în dosar, sustragerea filelor sau deteriorarea acestora.

11. Informaţii cu privire la dosarele examinate de instanţa de judecată, inclusiv accesul la dosarele examinate şi primirea copiilor de pe hotărîri, decizii şi alte documente procesuale, pot fi obţinute de la arhiva instanţei de judecată, sau după caz la direcţia/secţia evidenţă şi documentare procesuală din instanţa judecătorească.

12. Informaţia cu privire la dosarele din arhiva instanţei de judecată poate fi obţinută cu respectarea următoarelor reguli generale:

a) prezentarea unui act de identitate;

b) solicitarea informaţiei prin cerere scrisă;

c) respectarea programului de lucru al arhivei, afişat în instanţa de judecată;

d) accesul la dosarele privind cauzele care au fost judecate în şedinţă secretă este permis doar participanţilor pe dosarul respectiv, avocatului sau reprezentantul unei părţi;

e) fotocopierea actelor din dosar de către terţele persoane, care nu sînt participanţi în procesul respectiv, poate fi efectuată doar cu acordul preşedintelui instanţei judecătoreşti sau altei persoane împuternicite şi în prezenţa unui reprezentant al arhivei.

Capitolul IV. Şedinţa de judecată

13. Pentru o mai bună desfăşurare a şedinţei de judecată, persoanele interesate să asiste la şedinţa de judecată urmează să consulte din timp listele şedinţelor publicate pe pagina web a instanţelor judecătoreşti, sau afişate pe panourile informative din incintă, pentru a afla numărul de ordine al cauzei şi sala unde va avea loc şedinţa de judecată.

14. Conduita în sala de judecată presupune:

a) prezentarea la cerere a buletinului de identitate;

b) onorarea instanţei (ridicarea în picioare: la momentul intrării şi ieşirii completului de judecată, la pronunţarea hotărîrii judecătoreşti);

c) adresarea faţă de instanţă stînd în picioare şi cu utilizarea formulei de adresare „Onorată instanţă”;

d) evitarea discuţiilor conflictuale, pe parcursul şedinţelor judiciare, precum şi adresarea către participanţii la proces doar prin intermediul instanţei;

e) păstrarea ordinii şi disciplinei, abţinerea de la orice manifestare care are putea perturba activitatea instanţei;

f) păstrarea liniştii în sala de judecată pe tot parcursul şedinţei de judecată;

g) deconectarea sau stabilirea regimului silenţios telefonului mobil la intrarea în sală sau a oricărui dispozitiv electronic care poate perturba procedurile judiciare;

h) fotografierea sau înregistrarea video/audio a şedinţelor de judecată doar cu acordul prealabil al preşedintelui şedinţei;

i) răspunderea politicoasă la întrebările adresate în timpul şedinţelor;

j) apropierea de masa judecătorului doar cu permisiunea acestuia;

k) adresarea către participanţii la proces doar prin intermediul instanţei.

15. În cazul în care persoana încalcă normele prevăzute de prezentul regulament, judecătorul sau angajaţii instanţei judecătoreşti avertizează persoana şi recomandă comportamentul potrivit. În cazul neconformării persoanei cu recomandarea primită, acesteia îi poate fi interzis accesul în instanţa sau sala de judecată, ori poate fi îndepărtată din instanţă sau sala de judecată.